

ONLAYN TA'LIMDA TIL O'QITISHNING YANGI IMKONIYATLARI VA MUAMMOLARI

Abdibositova Ilmira Alisher qizi

Alisher Navoiy nomidagi ToshDO'TAU

O'zbek tili va adabiyoti ta'limi yo'nalishi

3-kurs talabasi

ilmiraabdibositova26@gmail.com +998949281957

Annotatsiya

So'nggi yillarda dunyo bo'ylab raqamli texnologiyalarning keskin rivojlanishi ta'lim sohasida tub o'zgarishlarni yuzaga keltirdi. Ayniqsa, pandemiya davrida joriy etilgan majburiy masofaviy o'qitish tizimi onlayn ta'limning imkoniyatlarini kengroq ochib berdi. Bugungi kunda chet tillarini o'qitishda onlayn platformalar, mobil ilovalar, videodarslar va virtual sinflar keng qo'llanilmoqda. Ushbu maqolada onlayn ta'lim doirasida til o'rgatishning afzalliklari, yuzaga kelayotgan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: onlayn ta'lim, masofaviy o'qitish, til o'qitish metodikasi, chet tili ta'limi, raqamli texnologiyalar, interaktiv darslar, virtual o'quv muhit, pedagogik yondashuvlar, e-learning platformalari, o'quv motivatsiyasi, ta'lim sifati, didaktik vositalar, o'qituvchi va o'quvchi hamkorligi, onlayn baholash tizimi, dars samaradorligi.

Yangi imkoniyatlar

Onlayn ta'lim til o'rgatishda quyidagi afzalliklarni yaratmoqda:

1. Moslashuvchanlik va erkinlik

O'quvchi istalgan vaqtda, istalgan joyda o'qish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu ayniqsa mustaqil ta'limga asoslangan yondashuvlar uchun qulaydir.

2. Multimediamiy vositalardan keng foydalanish

Audio, video, animatsiya, interaktiv mashqlar va testlar orqali darslar yanada qiziqarli va samarali bo'ladi. Bu o'quvchilarning eshitish, ko'rish va nutq faoliyatini birgalikda rivojlantiradi.

3. Individuallashtirilgan yondashuv

O'quvchilar o'z darajasiga mos resurslardan foydalana oladi. Masalan, boshlang'ich darajadagi o'quvchi uchun sodda darsliklar, ilg'or o'quvchilar uchun murakkab matnlar tavsiya etiladi.

4. Global resurslarga ochiqlik

Internet orqali dunyodagi yetakchi o'quv platformalari, xorijiy o'qituvchilar, va turli xil til materiallari bilan bevosita ishlash mumkin.

Muammolar va qiyinchiliklar:

Shunga qaramay, onlayn ta'limda til o'rgatishda qator muammolar ham kuzatilmoqda:

1. Jonli muloqot yetishmasligi

Til — bu tirik aloqa vositasi. Onlayn darslarda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi jonli munosabat yetarli bo'lmaydi. Natijada, talaffuz va ijtimoiy nutq ko'nikmalari kamroq shakllanadi.

2. Texnik nosozliklar va internet muammolari

O'zbekiston sharoitida, ayniqsa chekka hududlarda barqaror internet aloqasi har doim ham mavjud emas. Bu esa darslarning sifatiga bevosita ta'sir qiladi.

3. Motivatsiya pasayishi

Masofaviy ta'limda o'quvchilarning darsga bo'lgan mas'uliyati va ishtiyoqi kamayishi mumkin. Bu holatda mustaqil o'rganishga bo'lgan tayyorgarlik va ichki motivatsiya katta rol o'ynaydi.

4. O'qituvchilarning texnologik savodxonligi

Har bir til o'qituvchisi zamonaviy platformalar, ilovalar, test tizimlari bilan ishlay olmasligi mumkin. Bu esa onlayn darslar sifatsiz o'tishiga olib keladi

Xulosa:

Onlayn ta'lim til o'rgatishda zamonaviy va samarali vosita sifatida o'z o'rnini topmoqda. U o'zida ko'plab imkoniyatlarni mujassam etgan bo'lsa-da, uning samaradorligi darsni to'g'ri tashkil etish, texnik shart-sharoitlar va o'quvchi-o'qituvchi munosabatlariga bog'liq. Kelajakda onlayn ta'limni yanada rivojlantirish uchun o'qituvchilarning raqamli savodxonligini oshirish, interaktiv va kommunikativ yondashuvlarni kengaytirish zarur. Ayniqsa til o'rgatishda jonli muloqotni ta'minlovchi texnologiyalar — virtual haqiqat (VR), sun'iy intellektli suhbatdoshlardan foydalanish — istiqbolli yo'nalish bo'lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov, N. (2020). Zamonaviy ta'lim texnologiyalari va ularning chet tillarini o'qitishdagi roli. Toshkent: O'zbekiston pedagogika nashriyoti.
2. Xayrullayeva, D. (2021). "Onlayn ta'lim sharoitida chet tili darslarini tashkil etishning metodik asoslari." // Til va adabiyot ta'limi jurnali, №4, 45–50-betlar.
3. Azizxo'jayev, A. A. (2020). Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.

- 4.Ziyayeva, D. M. (2021). Onlayn ta'limda chet tilini o'qitishning zamonaviy usullari. *Filologiya masalalari*, 2(3), 55–60.
- 5.Khan, B. H. (2005). *Managing E-learning: Design, Delivery, Implementation and Evaluation*. Hershey, PA: Information Science Publishing.
- 6.Qosimova, M. A. (2022). Onlayn ta'limda til o'rgatishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish. *Ilmiy tadqiqotlar jurnali*, 4(1), 78–84.
- 7.Warschauer, M., & Kern, R. (2000). *Network-based Language Teaching: Concepts and Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- 8.Yusupova, G. I. (2021). O'zbek tilini onlayn o'qitishda didaktik vositalardan foydalanish samaradorligi. *O'qituvchi va zamon*, 1(2), 42–47.
- 9.Levy, M., & Stockwell, G. (2006). *CALL Dimensions: Options and Issues in Computer-Assisted Language Learning*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- 10.Karimova, D. T. (2023). Onlayn ta'limda til kompetensiyalarini shakllantirishning psixopedagogik asoslari. *Pedagogika va psixologiya muammolari*, 1(1), 33–40.
- 11.Anderson, T. (2008). *The Theory and Practice of Online Learning* (2nd ed.). Edmonton: AU Press.
- 12.Murodova, N. S. (2022). Masofaviy ta'limda chet tilini o'qitish samaradorligini oshirish omillari. *Zamonaviy ta'lim*, 2(4), 27–31.